

جستارهای فلسفی

گردشگری در جهان اسلام

نویل اسکات - جعفر جعفری

مترجمین

دکتر مهدی رمضانزاده لسبویی - محمود حسن پور

دکتر نازنین تبریزی

اعضای هیات علمی دانشگاه مازندران

شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۱۲۷-۱۸-۶
شماره کتابشناسی ملی	۳۴۶۲۴۸۵
عنوان و نام پدیدآور	: گردشگری در جهان اسلام / [مؤلفین] نوثر اسکات، جعفر جعفری؛ مترجمین: مهدی رمضانزاده‌لبیوبی، محمود حسن پور و نازنین تبریزی.
مشخصات نشر	: تهران: مهکامه، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری	: ۴۱۸ ص: جدول، نمودار.
یادداشت	: عنوان اصلی: <i>Tourism in the Muslim world, 2010</i> .
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۴۱۸.
موضوع	: گردشگری — کشورهای اسلامی
رده‌بندی دیجیتال	: ۳۲۸/۴۹۱۰-۹۷۶۷۱
رده‌بندی کیفی	: G1۵۵/۱۱۴۶۵ ۱۳۹۳
شناسه افزوده	: Scott, Noel :
شناسه افزوده	: جعفری، جعفر، ویراستار
شناسه افزوده	: Jafari, Jafar :
شناسه افزوده	: رمضانزاده‌لبیوبی، مهدی، مترجم
شناسه افزوده	: حسن پور، محمود، مترجم
وضعیت فهرست نویسی	: تبریزی، نازنین، مترجم
وضعیت فهرست نویسی	: فیا

نام کتاب: گردشگری در جهان اسلام
 ترجمه: دکتر مهدی رمضانزاده لسبوبی، محمود حسن پور و دکتر نازنین تبریزی
 ناشر: مهکامه
 طراح جلد: حسین مبینی پور
 ویراستار علمی: محمود حسن پور
 حروف چینی: الوهاب
 لیتوگرافی: نقش
 نویت چاپ: اول / ۱۳۹۳
 تبریز: ۱۰۰۰
 قیمت: ۱۹۵۰۰ ریال
 شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۲۷-۱۸-۶

مرکز پخش: ۱- تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، نرسیده به لبافی نژاد، کوچه انوری، پلاک ۸، طبقه دوم، نشر و پخش مهکامه
 تلفن: ۰۰۰-۰۵-۶۶۴۸۸۲۰-۳-۶۶۴۹۷۲
 فکس: ۶۶۹۶۱۵-۰۹
 همراه: ۰۹۱۲۳۹۷۴۰۲۱

پست الکترونیکی:

en_mahkame@yahoo.com
 www.mahkame.com

نایابندگی‌های شهرستان:

- ۱- مشهد: کتابفروشی درخشش، تلفن: ۰۵۱۱) ۲۲۵۱۹۲۳
- ۲- شیراز: کتابفروشی خوارزمی، تلفن: (۰۲۱۱) ۶۴۶۲۳۷۸۱
- ۳- اصفهان: کتابفروشی چهارباغ، تلفن: (۰۳۱۱) ۳۲۲۲۸۸۵۶
- ۴- رشت: کتابفروشی مژده، تلفن: (۰۱۳۱) ۲۲۲۲۶۳۷
- ۵- قم: کتابفروشی مومنین، تلفن: (۰۲۵۳) ۷۷۳۱۳۳۸

فهرست مطالب

۹	مقدمه مترجمان
۱۵	فصل ۱ / اسلام و گردشگری
۱۵	مقدمه
۱۷	اسلام و گستره آن
۱۸	ارکان دین اسلام
۱۹	حج
۲۴	توسعه گردشگری در کشورهای مسلمان
۲۶	سفرهای خارجی مسلمانان
۲۷	سفرهای اسلامی
۲۸	بازاریابی گردشگری
۲۸	نتیجه‌گیری
۳۱	فصل ۲ / گردشگری و قوانین اسلام
۳۱	مقدمه
۳۴	قوانين شریعت (دین)
۳۵	قوانين اسلام و گردشگری
۳۶	نگاه اسلامی به گردشگری
۳۸	گردشگری بر اساس دین اسلام
۳۹	گردشگری و ترویج علم
۴۰	اهداف اصلی گردشگری در اسلام
۴۳	آزادی دین در اسلام
۴۵	نتیجه‌گیری

۴۷	فصل ۳ / آیا ما همیشه یکدیگر را در ک می کنیم؟
۴۷	مقدمه
۴۸	گردشگری و جهان اسلام
۵۰	آیا ما همیشه یکدیگر را در ک می کنیم؟
۶۰	نتیجه گیری
۶۵	فصل ۴ / غذای حلال و گردشگری: چشم انداز و چالش ها
۶۵	مقدمه
۶۸	توسعه غذای حلال و گردشگری
۷۰	توسعه بازارهای غذای حلال
۷۲	بازارهای کلیدی
۷۳	سیاست غذای حلال در صنعت گردشگری
۷۶	غذای حلال در مقاصد اسلامی
۷۸	سیاست ارائه غذای حلال در برخی از مقاصد
۷۹	نتیجه گیری
۸۱	بادداشت
۸۳	فصل ۵ / اسلام و گردشگری: برونشی، اندونزی، مالزی و سنگاپور
۸۳	مقدمه
۸۴	اسلام، جامعه و سیاستها در آسیای جنوب شرقی
۸۸	گردشگری و گردشگری اسلامی
۹۴	توسعه و بازاریابی گردشگری اسلامی
۹۸	نتیجه گیری
۱۰۳	فصل ۶ / گردشگری مسلمانان در چین
۱۰۳	مقدمه
۱۰۴	اسلام در چین
۱۰۶	اقلیت‌ها و پراکندگی آنها
۱۰۷	شکاف بازار گردشگری اسلام، در چین
۱۰۹	جادبه‌های اصلی گردشگری اسلامی

۱۱۲	تحقیقات مرتبط با گردشگری
۱۱۵	شکاف بازار گردشگری دولت محور
۱۱۶	نتیجه‌گیری
۱۱۹	فصل ۷ / گردشگری در ترکمنستان
۱۱۹	مقدمه
۱۲۱	پذیرش اسلام
۱۲۴	قبایل و طوابیف
۱۲۵	ترکمنستان امروزی
۱۲۷	جامعه و مذهب
۱۳۰	اقتصاد
۱۳۱	فعالیت‌های گردشگری در ترکمنستان امروزی
۱۳۳	گردشگری بین‌المللی در ترکمنستان مستقل
۱۳۵	اماکن تاریخی و زیارتی
۱۳۷	گردشگرانی که به میراث جهانی میراث می‌آیند
۱۳۹	نتیجه‌گیری
۱۴۱	فصل ۸ / گردشگری اسلامی در اردن: مکان نگاری مقدسات و بلندپروازی‌های دولت
۱۴۱	مقدمه
۱۴۴	گردشگری اسلامی در اردن
۱۴۶	مکان نگاری مقدسات
۱۵۰	ارتفاع و بلندپروازی‌ها
۱۵۷	نتیجه‌گیری
۱۶۱	فصل ۹ / گردشگری ژاپنی‌ها در ایران
۱۶۱	مقدمه
۱۶۳	صنعت گردشگری ایران
۱۶۵	گردشگری مذهبی در ایران
۱۶۶	گردشگری ورودی و فرصت‌های بازاریابی
۱۶۸	تسهیلات گردشگری

۱۶۹	میراث فرهنگی
۱۷۳	گردشگری و سیاست در ایران امروزی
۱۷۵	رسانه‌های بین‌المللی، ایران واقعی و برنامه‌ی گردشگری آن
۱۷۸	بازار اپنی‌ها
۱۸۲	نتیجه‌گیری
۱۸۷	فصل ۱۰ / اثرات ۱۱ سپتامبر: تأثیر دولبه‌ی همسایگی
۱۸۷	مقدمه
۱۹۰	ناآرامی سیاسی و دیدگاه‌های جهانی تقابل‌گرا
۱۹۳	گردشگری در جهان اسلام
۱۹۵	اثرات ۱۱ سپتامبر بر گردشگری در جهان اسلام
۲۰۲	توضیح عملکرد بازارهای مختلف
۲۰۶	ظهور وجهه‌های زنوبیستیک تقابل‌گرای جهانی
۲۰۹	تفعیل ساختاری جریانات گردشگری در جهان اسلام
۲۱۲	نتیجه‌گیری
۲۱۵	فصل ۱۱ / ایران: گردشگری، میراث و مذهب
۲۱۵	مقدمه
۲۱۶	ایران: دین و گردشگری
۲۱۸	گردشگری در ایران
۲۲۱	تأثیر مذهب
۲۲۵	زیارت شیعه
۲۲۹	نتیجه‌گیری
۲۳۱	فصل ۱۲ / حج (تجربه زائران ذن ترک)
۲۳۱	مقدمه
۲۲۲	گردشگری مذهبی و اسلام
۲۲۳	حج و زنان زائر
۲۲۶	روش‌های تحقیق و یافته‌ها
۲۲۳	نتیجه‌گیری

فصل ۱۳ / گردشگری و اسلام‌هایی: مسلمانان در کشورهای غیرمسلمان	۲۴۷
مقدمه	۲۴۷
شرق‌گرایی اسلامی، شیاطین قومی و سیاست‌های هویتی	۲۵۱
اثر و مقاصیم وارد بر گردشگری	۲۵۴
بی‌ثباتی مذهبی و حرکت‌های بین‌المللی گردشگری	۲۶۰
نتیجه‌گیری	۲۶۴
فصل ۱۴ / خرید گردشگران در جده: تجارت گردشگران زن بومی	۲۶۷
مقدمه	۲۶۷
خرید و گردشگری	۲۶۸
صرف اسلامی	۲۷۰
توسعه گردشگری در عربستان سعودی	۲۷۳
یافته‌های تجربی	۲۷۵
نتیجه‌گیری	۲۷۹
فصل ۱۵ / اسلامی کردن برنامه‌های ترویج و پیشبرد	۲۸۱
مقدمه	۲۸۱
شاخص‌های پایداری میراثی و فرهنگی	۲۸۴
شاخص‌های هفتگانه	۲۸۸
شواهد مربوط به شاخص‌ها	۲۹۰
نتیجه‌گیری	۳۰۲
فصل ۱۶ / دیدگاه‌های مردمان عرب: تصاویر به اشتراک گذاشته شده‌ی مسلمانان	۳۰۷
مقدمه	۳۰۷
تصاویر گرفته شده توسط کاربران	۳۰۹
عکس‌ها به عنوان توصیه‌هایی برای مقاصد	۳۱۱
یافته‌های تحقیق	۳۱۶
نتیجه‌گیری	۳۲۴

فصل ۱۷ / میراث کهن اسلامی در سنگاپور منطقه تاریخی کامپونگ گلام.....	۳۲۷
مقدمه.....	۳۲۷
سیاست‌های فرهنگی، گردشگری و فضاهای اسلامی.....	۳۲۰
فضاهای قومی مذهبی بازسازی شده برای گردشگری.....	۳۲۴
میراث گردشگری زیارتی اسلامی.....	۳۲۵
بقلایی بازسازی شده عصر زلزان.....	۳۲۸
واکنش‌های مسلمانان بومی.....	۳۴۱
نتیجه‌گیری.....	۳۴۵
فصل ۱۸ / حج: شرحی بر اعتبار ۳۶۰ درجه.....	۳۴۹
مقدمه.....	۳۴۹
گردشگری زیارتی.....	۳۵۱
أنواع اعتبار.....	۳۵۳
حج به عنوان نمونه اولیه اعتبار ۳۶۰ درجه.....	۳۵۶
اعتبار عینی و ساختاری.....	۳۵۷
اعتبار وجودی.....	۳۵۸
اعتبار تجاری.....	۳۵۹
نتیجه‌گیری.....	۳۶۰
فصل ۱۹ / نتیجه‌گیری.....	۳۶۱
مضامین و حوزه‌های تحقیقات بیشتر.....	۳۶۲
منابع.....	۳۶۷

مقدمه مترجمان

گردشگری یکی از فرصت‌های توسعه در ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی و محیطی- کالبدی محسوب می‌شود و از این رهیافت دولتها و جوامع مختلف با برنامه‌ریزی و مدیریت عناصر در گیر فرآیند توسعه گردشگری، تلاش می‌کنند در رقابت از سایرین پیشی گیرند. مرور تجربی بر متون منتشر شده بیانگر آن است که انواع مختلف گردشگری به صورت خاص، عام و ترکیبی وجود دارند، که مقدمه شکل گیری توسعه گردشگری به شمار می‌روند و نیز طبقه‌بندی اشکال آن بر مبنای اثرات، نوع فعالیت و قلمروهای جغرافیایی استوار است. یکی از این اشکال، گردشگری مذهبی است که بر زیارت و حضور در اماکن مذهبی تأکید دارد. در بیان و ضرورت توجه به گردشگری اسلامی به عنوان شکلی از گردشگری مذهبی و زیارتی از دو جنبه یکی معرفی دین مبین اسلام و دیگری پیامدهای مثبت گردشگری فارغ از جنبه‌های تبلیغاتی آن، می‌تواند اهمیت داشته باشد. با توجه به اینکه توسعه گردشگری مذهبی امروزه تا حدودی در دستور کار برنامه‌های توسعه کشور قرار گرفته است، تقویت مبانی و آشنایی با تجربیات جهانی در این حوزه ضروری بوده و می‌تواند در روند توسعه گردشگری در کشور مفید باشد. در این راستا ترجمه کتاب حاضر در دستور کار قرار گرفت. کتاب گردشگری در جهان اسلام به بررسی زمینه‌ها، سابقه و سیر تحول توسعه گردشگری مذهبی در جهان اسلام می‌پردازد و با انجام مطالعات در چند کشور اسلامی به تحلیلی در وضعیت گردشگری مذهبی آنها پرداخته است. گردشگری در جهان اسلام از مجموعه کتاب‌های پیوند تئوری و عمل در گردشگری^۱ از انتشارات امralld^۲ انگلستان است که ویراستاران این مجموعه پروفسور جعفر جعفری و نوئل اسکات هستند. سه

کتاب، برندینگ گردشگری، گردشگری در جهان اسلام و گردشگری و الزامات تغییرات آب و هوایی: موضوعات و فعالیت‌ها از کتاب‌های منتشر شده این انتشارات از مجموعه فوق بوده‌اند که با توجه به الزامات مطرح شده مورد توجه قرار گرفته‌اند.

بیشتر کشورهای جهان برای به دست آوردن سهمی از کیک بزرگی به نام گردشگری که آماده‌ی توزیع می‌باشد، رقابت می‌کنند. جذب گردشگران، به ویژه از آن سوی مرزهای ملی، مساوی با کسب ارز، ایجاد اشتغال و کسب درآمد ملی برای مردم بومی است. جاذبه‌های مذهبی با تأکید بر دین مبین اسلام از ظرفیت‌های گردشگری است. در این راستا کتاب حاضر مشتمل بر آثار مجموعه‌ای از نویسنده‌گان و اندیشمندان حوزه مطالعات گردشگری مذهبی در جهان اسلام است که در ۱۹ فصل ترجمه شده است.

فصل اول با عنوان "گردشگری و اسلام" که خود مقدمه‌ای بر کل کتاب است توسط نوئل اسکات از دانشگاه کوئینزلند استرالیا و جعفر جعفری از دانشگاه ویسکانسین آمریکا و دو لگارو پرتقال نوشته شده است. این فصل مباحثی را در خصوص اهمیت گردشگری در دنیای اسلام و همچنین اطلاعات پایه‌ای در خصوص اسلام و نگاه آن به گردشگری به خوانندگان غیرمسلمان ارائه می‌کند.

فصل دوم کتاب با عنوان گردشگری و قوانین اسلام توسط حسن سعد سند و ایمار مونیر قاسم از دانشگاه مینیا مصر و نوئل اسکات از دانشگاه کوئینزلند استرالیا نوشته شده است. در این فصل قوانین اسلامی در ارتباط با گردشگری، نگاه اسلام به گردشگری و نیز اهداف گردشگری از نگاه دین مبین اسلام با تأکید بر کلام قرآن و احادیث پیامبر مورد مطالعه قرار گرفته است. نکته کلیدی در این فصل آن است که اسلام به فرهنگ‌ها، زبان‌ها، نژادها و جایگاه‌های اجتماعی مختلف احترام می‌کندارد و گردشگری را ابزاری برای همکاری و همیاری انسان‌ها و نه دلیلی برای جنگ، می‌داند.

فصل سوم با سوالی کلیدی در خصوص اینکه آیا ما همیشه یکدیگر را در کیمی؟ آغاز می‌شود. در این فصل تأثیرپذیری گردشگری بر مذهب، مذهب بر گردشگری و تقابل آن دو بر یکدیگر مورد توجه قرار گرفته است.

فصل چهارم با توجه اینکه یکی از الزامات توسعه گردشگری مواد غذایی ارائه شده در فضاهای گردشگری است در ارتباط با غذای حلال و گردشگری؛ چشم‌انداز و چالش‌ها

است که توسط خانم مائدہ بن از دانشگاه تهران و مظہر حسین از دانشگاه سزربیک ترکیه نوشته شده است.

فصل پنجم با عنوان اسلام و گردشگری؛ برونشی، آندونزی، مالزی و سنگاپور که توسط جان سی هندرتون نوشته شده است. در این فصل ابتدا تاریخچه اسلام در کشورهای جنوب شرق آسیا مورد توجه قرار است. بر اساس تحلیل هندرسون، برونشی، آندونزی، مالزی و سنگاپور بسترهای جذابی برای مطالعه گردشگری اسلامی هستند و تجزیه و تحلیل مشکلات و فرصت‌های موجود را جهت اجرای گردشگری مذهبی در سایر مناطق امکان‌پذیر می‌سازند.

در فصل ششم وضعیت گردشگری اسلامی در کشور پهناور و پر جمعیت چین مورد بررسی قرار گرفته است که توسط ژانو وانگ، نوئل اسکات و بیژینگ فان از دانشگاه مطالعات بین‌المللی بیژینگ چین نوشته شده است. این فصل ابتدا وضعیت اسلام در کشور چین و در ادامه وضعیت دموکراتی مسلمانان، جاذبه‌ها و ویژگی‌های اماکن دارای ظرفیت گردشگری اسلامی چین مورد توجه نویسنده‌گان قرار گرفته است.

در فصل هفتم گردشگری در کشور ترکمنستان مورد توجه بوده و توسط جاناتان ادوارد از دانشگاه برناموت انگلستان به راشه تحریر درآمده است که وضعیت سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و تاریخی کشور ترکمنستان در راستای توسعه گردشگری اسلامی مورد مطالعه قرار گرفته است. فعالیت‌های انجام شده در ساماندهی اماکن دارای ظرفیت گردشگری برای آینده گردشگری اسلامی نیز مورد تأکید این فصل بوده است.

فصل هشتم با عنوان "گردشگری اسلامی در اردن: مکان‌نگاری مقدسات و بلندپروازی‌های دولت" توسط نوریج نیوو نوشته شده است. به اعتقاد نویسنده برای اردن موضوعات مذهبی نقش سیاسی مهمی در رابطه با مشروعیت محلی و جایگاه بین‌المللی بازی می‌کنند به همین دلیل در سال‌های اخیر به خصوص در مناطق مرزی اردن توسعه فعالیت‌های گردشگری مذهبی اسلامی مورد توجه دولت اردن قرار گرفته است.

فصل نهم در مورد گردشگری ژاپنی‌ها در ایران است که توسط کاظم وفاداری و مالکوم کوبر نوشته شده است. در این فصل تاریخ، میراث فرهنگی و سیاست‌های گردشگری ایران با تأکید بر گردشگری مذهبی مورد توجه قرار گرفته و در این بین بازار گردشگری ژاپنی با تأکید بر گردشگری مذهبی نیز مورد توجه بوده است.

فصل دهم به ارتباط اثرات ۱۱ سپتامبر با تأکید بر فعالیت‌های گردشگری در کشورهای اسلامی پرداخته که توسط کریستیان استینر از دانشگاه گوتنبرگ نوشته شده است. در این فصل دیدگاه‌های سیاسی در ارتباط با ناآرامی‌ها و حملات تروریستی مورد مطالعه قرار گرفته به طوری که نتایج مطالعات این فصل نشان می‌دهد که هر چند بعد از ۱۱ سپتامبر روند گردشگری دچار تغییراتی شده اما در سال‌های اخیر دوباره گردشگری اسلامی در برخی از کشورهای اسلامی رونق یافته است. تغییر ساختاری جریانات گردشگری در جهان اسلام از مهم‌ترین موضوعات این فصل است.

فصل یازدهم با عنوان "ایران: گردشگری، میراث و مذهب" توسط خانم همیرا زمانی فراهانی نوشته شده است که در این فصل موضوعات اساسی مانند تاریخچه توسعه گردشگری در ایران و رابطه بین دین و گردشگری و نیز وضعیت گردشگری مذهبی با تأکید بر ظرفیت‌های شیعی مورد توجه قرار گرفته است.

فصل دوازدهم با عنوان "حج (تجربه زائران زن ترک)"، توسط نویسنده ترک خانم ایرو گونلو نوشته شده و در آن مطالعه‌ای موردنی در ارتباط با وضعیت دموگرافی زنانی که به سفر حج رفته‌اند مورد مطالعه قرار گرفته است و تأثیر سفر حج بر زندگی شخصی و احساس زنان از تجربه این سفر نیز مورد مطالعه بوده است.

فصل سیزدهم با عنوان گردشگری و اسلام‌هایی: مسلمانان در کشورهای غیرمسلمان توسط مارکوی ال استیونسون و نازیا علی نوشته شده است که مهم‌ترین موضوعات این فصل این است که حملات تروریستی به مرکز تجارت جهانی در ۱۱ سپتامبر سال ۲۰۰۱ دارای تأثیرات بیشماری بر جهان اسلام بوده و بر هویت پیروان اسلام به طور جهانی تأثیر گذاشته است. موجی از قوانین، فعالیت‌ها و رویکردهای ضد تروریسم برای فرو نشاندن فعالیت‌های تروریستی در بخش‌هایی از صنعت حمل و نقل و گردشگری (بخصوص هواپی) نمود پیدا کرده است.

فصل چهاردهم "خرید گردشگران در جده: تجارب گردشگران زن بومی مورد بررسی قرار گرفته که این فصل توسط سمیرا لصالح و کوین هانم از دانشگاه ساندرلند انگلستان نوشته شده است. موضوعات مهم این فصل رفتار گردشگران اسلامی در خرید از کشورهای مسلمان (جده عربستان) است و نتایج این مطالعه تجربی نشان می‌دهد که به دلیل محدودیت‌های موجود، همه گردشگران از رفتار خرید رضایت کافی ندارند.

فصل پانزدهم اسلامی کردن برنامه‌های ترویج و پیشبرد با تأکید بر شاخص‌های هفتگانه مورد بررسی قرار گرفته است. این فصل توسط دپاک چاپرا از دانشگاه ایالت آریزونا نوشته شده و نویسنده اعتقاد دارد که شاخص‌های تعامل هدایت شده، ترویج فرهنگ بومی، مشارکت، رفتار و آموزش در پیشبرد اسلامی کردن برنامه‌های ترویج و پیشبرد آن تأثیر دارد.

فصل شانزدهم با عنوان دیدگاه‌های مردمان عرب: تصاویر به اشتراک گذاشته شدهی مسلمانان، توسط شریفه فاتیما سید احمد از مالزی نوشته شده که در آن تفسیر تصاویر جاذبه‌های اسلامی در فضاهای اینترنتی در راستای توسعه بازاریابی گردشگری اسلامی مورد توجه قرار گرفته است.

فصل هفدهم میراث کهن اسلامی در سنگاپور منطقه تاریخی کامپونگ گلام، توسط دیوید تانتو نوشته شده است. در فصل هجدهم شرحی بر اعتبار ۳۶۰ درجه با تأکید بر گردشگری حج توسط قانالیا کولیتز و حیمی مورفی نوشته شده است که بیشتر به حج به عنوان محور گردشگری مذهبی در جهان اسلام پرداخته شده است.

در آخرین فصل کتاب نتیجه‌گیری با عنوان کاوش در جهان مسلمانان آمده که توسط نوئل اسکات و جعفر جعفری نوشته شده است و بیشتر آینده گردشگری اسلامی و زمینه‌های تحقیقاتی آینده گردشگری اسلامی را مورد مطالعه قرار داده است.

کتاب حاضر برای پژوهشگران، برنامه‌ریزان و کارشناسان حوزه گردشگری و نیز برای اساتید و دانشجویان رشته‌های جغرافیا و برنامه‌ریزی گردشگری، مدیریت گردشگری، برنامه‌ریزی توریسم، و نیز برنامه‌ریزی توسعه و بازاریابی گردشگری مفید بوده و می‌تواند بخشی از مطالب علمی و پژوهشی مورد نیاز آنها را در این حوزه تأمین نماید.

مهدي رمضانزاده لسيبي - محمود حسن پور

و

نازنين تيريزى